

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Театральна звукорежисура

Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
ст. викладач кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Горовенко Максим Георгійович	098-453-76-81	estradauniversitet@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Театральна звукорежисура – є однією з ключових дисциплін у циклі професійної підготовки здобувачів, на якому відбувається формування технічних навичок майбутнього театального звукорежисера. Здобуваються та відточуються технічні та технологічні навички, накопичуються знання з боку професійної, драматургічної діяльності, театального репертуару та музичної стилістики. Крім цього, предмет сприяє розширенню музичного кругозору і знайомству з творчістю видатних акторів, дослідження творчості знамих авторів.

Мета дисципліни " Театральна звукорежисура " - підготовка високопрофесійного театального звукорежисера, який володіє практичними, теоретичними та методичними основами спеціальності, спроможного до сценічного втілення різноманітних театральних стилів – від класичного драматичного до сучасного іммерсивного, підготовка звукорежисера до професійної праці, оволодіння технологією та розумінням театального жанру на основі практичних знань, вмінь та навичок, на підставі яких буде збудована майбутня професійна діяльність, а також, навчити цікаво та переконливо інтерпретувати запропонований матеріал; вміти виразно доносити його; випрацювати особисту систему

вдосконалення імпровізаційно-творчих здібностей звукорежисерської майстерності. Набути уяву про технічні особливості окремих театральних жанрів, вміння показати відмінні особливості технологічного підходу, розкрити творчі можливості за рахунок професійних навичок, та придбати свободу особистої творчості. Задача дисципліни – знайомство та вивчення особливостей (змісту та форм) будови театральних постанов, основ драматургії, розвиток індивідуальних технічних здібностей; вивчення та аналіз форм театральних постанов та їх встановлених стандартів; засвоєння освітніх методик з практики навчання звукорежисерському та театральному мистецтву, включаючи використання Інтернет ресурсів; вивчення тенденцій розвитку світового досвіду мистецтва у стилях та жанрах драматичного, комедійного, музичного театрів, та різноманітних змішаних стилях; навчання звукорежисерському мистецтву, використання теоретичних знань з історії стилів, а також, технологічних навичок, здобутих на заняттях зі звукорежисури, інтеграція теоретичних знань та звукорежисерських навичок впродовж оволодіння спеціальністю; формування практичного спрямування професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни: Студійна звукорежисура, Історія сучасних музичних стилів. Даний курс є узагальненням та доповненням обов'язкових та вибіркових фахових музичних дисциплін.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Театральна звукорежисура» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва та у виконавстві, що передбачає застосування певних знань та навичок у виконавської діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її удосконалення через застосування різноманітних практичних методик.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності щодо створення художньої інтерпретації музичного твору, композиції та аранжування, звукорежисерського опрацювання звуку.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській та звукорежисерській діяльності.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією у виконавській, імпровізаційній та звукорежисерській роботі.

Навчальна дисципліна «Театральна звукорежисура» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та звукорежисерських інтерпретацій.

ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички у творчій практичній діяльності.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. Можливості ефективного використання у професійній діяльності знань з історії театральних жанрів; інформаційних джерел, відображаючих досягнення класичної та сучасної театральної культури; принципів, методів та форм побудови власних технічних та технологічних сетапів.
2. Знання основ методології аналізу імпровізацій видатних акторів, та здатність застосовувати їх специфіку виконавства на власному досвіді; знання музичних форм, основ режисерської діяльності; оволодіти необхідною ерудицією за рахунок опрацювання відео та аудіо матеріалів, комплексом знань, уявлень в області музичного мистецтва, театральної виконавської культури в цілому.
3. Знання та втілення драматургічних традицій різних епох в сучасних театральних стилях.

Уміння:

4. Розуміти та відрізнити основні театральні жанри, як складові сучасного театру: драма, комедія, мюзікл, опера. Орієнтування у спеціальній літературі, володіння та користування професійними поняттями та термінологією; накопичування знань в галузі сучасних освітніх та інформаційних технологій;

5. Розуміння і дотримання традицій виконання, а також трактування основних театральних жанрів.

Навички:

6. Бути здатним продемонструвати вміння опрацювання матеріалу будь якої складності; продемонструвати володіння спеціальними прийомами та технічними навичками. Втілювати якісні зміни та оновлення, що відбуваються на сучасному етапі. Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань у написанні власних цифрових сцен та мультимедійних шоу.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
17	510	56	168	286	3-4	5 - 8	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всьо го	у тому числі					всьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р .		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Лекційно-практичний.												
II курс, III семестр												
Тема 1. Поняття – Театральна звукорежисура. Складності та специфіка спеціальності.	26	8	8	-	-	10						
Тема 2. Співпраця з режисером постанови та диригентом.	30	10	10	-	-	10						
Тема 3. Співпраця з технологічними цехами театру, та робітниками сцени тощо.	30	10	10	-	-	10						
Змістовий модуль 2. Лекційно-практичний. IV семестр												
Тема 4. Театральні сетапи обладнання. Підключення сучасного цифрового обладнання.	26	8	8	-	-	10						
Тема 5. Синхронізація звуку з відео екранами та цехом освітлювачів.	32	10	10	-	-	12						
Тема 6. Збереження та виклик готових сцен на цифровому мікшері.	32	10	10	-	-	12						
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Практичний. III курс, V семестр												
Тема 7. Специфіка та особливості драматичного стилю.	28	-	8	-	-	20						
Тема 8. Специфіка та особливості комедійного стилю.	30	-	10	-	-	20						
Тема 9. Специфіка та особливості музичного театру (оперетта тощо)	34	-	10	-	-	24						
Форма контролю – залік, екзамен												
Змістовий модуль 4. Практичний VI семестр												
Тема 10. Специфіка та особливості опрацювання оперного жанру.	20	-	10	-	-	10						
Тема 11. Опрацювання взаємодії з штатними музикантами театру.	18	-	8	-	-	10						
Тема 12. Класичний моніторинг сцени.	20	-	10	-	-	10						
Модуль 3												
Змістовий модуль 5. Практичний. VII семестр												
Тема 13. Сучасний (in-air) моніторинг.	20	-	10	-	-	10						
Тема 14. Опрацювання мікрофонної техніки визвучення театральної вистави.	20	-	8	-	-	12						

Тема 15. Аудіозапис театральних постанов та радіоспектаклів.	22	-	10	-	-	12						
Змістовий модуль 6. Практичний. VIII семестр												
Тема 16. Трансляційне обладнання для відео-стріму. Взаємодія з ПТС.	40	-	10	-	-	30						
Тема 17. Синхронізація аудіовізуального шоу.	42	-	10	-	-	32						
Тема 18. Монтаж та демонтаж обладнання в умовах гастрольних турів.	40	-	8	-	-	32						
Форма контролю - екзамен												
Разом:												
	510	56	168	-	-	286						

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням он-лайн навчання на базі платформи Zoom. Практичні навички опрацьовуються за допомогою формування індивідуальних завдань з урахуванням індивідуальних уподобань. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись музичним обладнанням у класах для демонстрації виконаних завдань, та бібліотекою.

6. ЗАВДАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Теми занять за змістовим модулем №1, 2 (III-IV семестр)

№	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття – Театральна звукорежисура. Складності та специфіка спеціальності. Вступ до спеціальності. Специфіка театального напрямку. Обов'язки театального звукорежисера.	16
2	Співпраця з режисером постанови та диригентом. Знайомство з ієрархією в театрі. Налагодження творчого співробітництва з режисером та диригентом поточної вистави.	20
3	Співпраця з технологічними цехами театру, та робітниками сцени тощо. Налагодження творчої взаємодії з технологічними цехами театру. Співробітництво на репетиціях та виставах.	20
4	Театральні сцени обладнання. Підключення сучасного цифрового обладнання. Аналогове та цифрове обладнання театрів. Інтеграція сучасного цифрового обладнання в аналогові звукові тракти.	16
5	Синхронізація звуку з відео екранами та цехом освітлювачів. Засоби синхронізації звуку з освітлювальним цехом та відео інсталяціями.	20
6	Збереження та виклик готових сцен на цифровому мікшері. Вивчення типів збереження та оперативного виклику сцен, на цифровій консолі.	20

Теми занять за змістовими модулями №3-4 (V- VI семестр)

7	Специфіка та особливості драматичного стилю. Розбір особливостей драматичного театального жанру, від древньої Греції до сьогодення. Технологічні прийоми озвучування драматичних вистав.	8
8	Специфіка та особливості комедійного стилю. Розбір особливостей комедійного жанру, від древньоримських комедій Тита Макція Плавта до сучасного Comedy Central. Технологічні прийоми озвучування комедійних вистав.	10

9	Специфіка та особливості музичного театру (оперетта тощо) Розбір особливостей музичних вистав , від середньовіччя до сьогодення. Технологічні прийоми озвучування музичних вистав.	10
10	Специфіка та особливості опрацювання оперного жанру. Розбір особливостей оперного жанру , від класичної до авангардної опери. Технологічні прийоми озвучування оперних вистав.	10
11	Опрацювання взаємодії з штатними музикантами театру. Обов'язки звукорежисера на репетиціях та виставах за участю музичного оркестру. Організація моніторингу оркестрантів.	8
12	Класичний моніторинг сцени. Розташування моніторних ліній. Їх комутація. «Простріли» та drum fill . Підвісні системи моніторингу.	10

Теми занять за змістовими модулями №5-6 (VII- VIII семестр)

№	Назва теми	Кількість годин
13	Сучасний (in-air) моніторинг. Організація in-air моніторингу для акторів та музичних виконавців. Організація багатоканального моніторингу.	10
14	Опрацювання мікрофонної техніки визвучення театральної вистави. Види та типи мікрофонів. Підвісні системи. Deca tree.	8
15	Аудіозапис театральних постанов та радіоспектаклів. Організація звукозаписуючої сесії. Багатоканальна сесія. Спеціальне обладнання для виїзних сесій.	10
16	Трансляційне обладнання для відео-стріму. Взаємодія з ПТС. Підключення мікшерного пульта звукорежисера до ПТС (пересувних телевізійних станцій) . Сумісна аудіовізуальна записуюча сесія.	10
17	Синхронізація аудіовізуального шоу. Виготовлення аудіовізуального шоу за допомогою програм Ableton live та Resolume.	10
18	Монтаж та демонтаж обладнання в умовах гастрольних турів. Техніка безпеки та допуски при монтажі та демонтажі обладнання. Транспортування обладнання.	8
Всього		224

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Театральна звукорежисура» включаються:

1. Знайомство з навчальними ресурсами відповідно зазначених у програмі тем (включаючи перегляд та вивчення певної кількості рекомендованих аудіо та відеоматеріалів відомих виконавців).
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді виконаних практичних робіт, опрацювання технічних вправ тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та завдання до самостійної підготовки.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття – Театральна звукорежисура. Складності та специфіка спеціальності Практичне (письмово)	10
2	Співпраця з режисером постанови та диригентом. Практичне (письмово)	10
3	Співпраця з технологічними цехами театру, та робітниками сцени тощо. Практичне (письмово)	10
4	Театральні сетапи обладнання. Підключення сучасного цифрового обладнання. Експонування навичок. Практичне (письмово)	10
5	Синхронізація звуку з відео екранами та цехом освітлювачів Експонування навичок. Практичне (письмово)	12
6	Збереження та виклик готових сцен на цифровому мікшері. Експонування навичок	12
7	Специфіка та особливості драматичного стилю. Практичне (письмово)	20
8	Специфіка та особливості комедійного стилю. Практичне (письмово)	20
9	Специфіка та особливості музичного театру (оперетта тощо) Практичне (письмово)	24
10	Специфіка та особливості опрацювання оперного жанру Практичне (письмово)	10
11	Опрацювання взаємодії з штатними музикантами театру. Експонування навичок	10
12	Класичний моніторинг сцени. Експонування навичок, практичне (письмово)	10
13	Сучасний (in-air) моніторинг Експонування навичок , практичне (письмово)	10
14	Опрацювання мікрофонної техніки визвучення театральної вистави. Експонування навичок	12
15	Аудіозапис театральних постанов та радіоспектаклів. Експонування навичок	12
16	Трансляційне обладнання для відео-стріму. Взаємодія з ПТС Експонування навичок	30

17	Синхронізація аудіовізуального шоу. Експонування, практичне (письмово)	32
18	Монтаж та демонтаж обладнання в умовах гастрольних турів. Експонування навичок , практичне (письмово)	32
всього		286

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення екзамену (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	прослуховування; демонстрація навичок, усне пояснення, індивідуальне прослуховування; робота у групах; ансамблева гра, виконання практичних завдань, екзамен (залік)
--	--

Питання до екзамену (заліку)

1. Що таке театральна звукорежисура? Можливості театального звукорежисера.
2. Взаємодія з технологічними цехами театру.
3. Синхронізація звуку та світла в театральних виставах.
4. Можливості цифрового мікшера при роботі з театральними виставами.
5. Особливості драматичних вистав , їх звукорежисерське опрацювання .
6. Особливості комедійних вистав , їх звукорежисерське опрацювання .
7. Особливості музичних вистав , їх звукорежисерське опрацювання .
8. Особливості оперних вистав , їх звукорежисерське опрацювання .
9. Класичні моніторні лінії. Моніторні лінії in-air. Організація моніторингу на сцені.
10. Мікрофонна техніка озвучування та запису театральних вистав.
11. Організація взаємодії з ПТС прі трансляціях.
12. Техніка безпеки та допуски при монтажі та демонтажі обладнання.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на лекційних та практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка засвоєного матеріалу, тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка індивідуальних практичних завдань за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення та аналіз матеріалів виконаних завдань	15
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для екзамену / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував практичні завдання за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

термінів, понять, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, має виконані практичні завдання, демонструє навички за заданою тематикою, проявляє активність і творчий підхід у навчанні;

- «добре» / «зараховано» C - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного та практичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних понять, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань, та активність у навчанні;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних практичних завдань;

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює інтуїтивно, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, здатний частково демонструвати професійні навички, має частково виконані практичні завдання до самостійної роботи;

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. “ Concert and Opera Halls: How They Sound” (ISBN 978-1563965302 ©1996 by Leo Leroy Beranek)
2. “ Sensory Evaluation of Sound ” (ISBN 978-0367656744 © 2020 by Nick Zaharov)
3. “ The EQ and Compression Formula: Learn the step by step way to use EQ and Compression together “ (ISBN 978-1980601807 ©2018 by Nathan Nyquist)
4. “Auditorium Acoustics and Architectural Design” (ISBN 978-0419245100 ©2019 by Michael Barron)

5. “The Art and Science of Surround and Stereo Recording: Including 3D Audio Techniques” (ASIN : B08SKWP1Y7 ©2018 by Edwin Pfanzagl-Cardone)

Допоміжна

1. “Vectorworks for Entertainment Design: Using Vectorworks to Design and Document Scenery, Lighting, and Sound” (ISBN 978-0415726135 © 2014 by Kevin Lee Allen)

2. “Capturing Sound: How Technology Has Changed Music ”. (ISBN 978-0520261051 © 2010 by Mark Katz)

3. “Eargle's The Microphone Book, Third Edition: From Mono to Stereo to Surround - A Guide to Microphone Design and Application (Audio Engineering Society Presents)” (ISBN 978-0240820750 © 2011 by Ray A. Rayburn)

4. “Audio Production Basics with Ableton Live” (ISBN 978-1538137567 © 2020 by Eric Kuehn)

5. “How to Make Great Music Mashups: The Start-to-Finish Guide to Making Mashups with Ableton Live” (ISBN 978-1138092785 © 2018 by Paul Zala)

Інформаційні ресурси

1. <https://www.ableton.com> Офіційний сайт Ableton (дата звертання 03.01.2023)

2. <https://www.telefunken.com> Официальный сайт Telefunken (дата звертання 03.03.2022)